Ketenmonitor Wvggz

Januari-April 2020

Uitgave: 11 augustus 2020

Contact: ketenbureauwvggz@minvws.nl

Ketenmonitor Wvggz

Inleiding

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) is op 1 januari 2020 in werking getreden. De verplichte zorg aan mensen met een psychische stoornis wordt sinds die datum verleend op grond van de nieuwe wetgeving. Dat betekent onder meer dat er meer aandacht is voor de wensen en voorkeuren van betrokkene en dat de familie beter wordt betrokken. Waarbij de wet ook aangeeft dat verplichte zorg een uiterste middel is als een betrokkene een gevaar vormt voor zichzelf of iemand anders en dat verplichte zorg op maat wordt geleverd en zo snel mogelijk moet worden afgebouwd. De implementatie van de Wvggz wordt sinds 2016 ondersteund door een ketenprogramma waarin alle partners uit de keten samenwerken. Onder regie van het ketenprogramma zijn onder meer werkafspraken gemaakt over de uitvoering van de wet en de samenwerking in de regio's en is de gezamenlijke IV-opgave ter hand genomen. Daarnaast hebben de ketenpartijen behoefte aan inzicht in de uitvoering van de wet. Bijgaande keten-uitvoeringsmonitor voorziet in een kwantitatieve ondersteuning daarvan. Deze cijfers hebben betrekking op (het proces van) het opleggen van machtigingen en maatregelen en gaan niet over de daadwerkelijk verleende verplichte zorg. Daarover rapporteren zorgaanbieders en de IGJ.

Verder is het nadrukkelijk een groeidocument. De cijfers worden voor het eerst opgeleverd en partijen moeten de tijd krijgen om hun systemen en overzichten te verbeteren en meer volledig te maken. Desalniettemin is het waardevol voor de ketenpartijen (en mogelijk ook andere belanghebbenden) als eerste inzicht in het verloop van de Wvggz. De cijfers uit de ketenmonitor worden ook gebruikt voor de wetsevaluatie die gepland is voor eind 2021. Deze eerste monitor betreft de maanden januari tot en met april 2020.

Invloed overgangsfase

In verband met een gelijkmatigere verdeling van de werklast is gekozen voor een overgangsperiode van een jaar van de BOPZ naar de Wvggz , om een te hoge piek in juni 2020 te voorkomen. De cijfers in heel 2020 worden daardoor mede gekleurd, vóór het einde van 2020 moeten immers alle lopende BOPZ machtigingen zijn omgezet naar de Wvggz. Dit leidt (administratief) tot een groot aantal extra machtigingen verdeeld over 2020.

In de maand december 2019 is nog een groot aantal BOPZ-machtigingen afgegeven om de werkvoorraad van verlengingen in de eerste maanden van 2020 te verlagen. In januari en februari zien we, mede daardoor, een laag aantal zorgmachtigingen. Dat effect is mogelijk ook nog merkbaar in maart en april.

Het lage aantal machtigingen in januari en februari heeft óók te maken met de tijd die nodig is voor het voorbereiden en afgeven, dit kost immers enkele weken en kon pas starten vanaf 1 januari.

In maart en april moesten de ketenpartijen hun werkprocessen aanpassen aan de corona-richtlijnen. De invloed hiervan op de cijfers is niet duidelijk maar mogelijk heeft dit ook (tijdelijk) tot andere cijfers geleid.

Er zal waarschijnlijk nog het hele jaar invloed zijn van de overgangsfase, die effect heeft op de uitvoering van de Wvggz. Het zal dus nog enige tijd duren voordat de uitvoering van Wvggz stabiel wordt en de cijfers een stabiel verloop laten zien dat representatief is voor de nieuwe wet. Daarmee is het nog te vroeg om, op basis van deze cijfers, uitspraken te doen over het effect van de Wvggz op

onder andere de hoeveelheid machtigingen en maatregelen voor verplichte zorg die worden opgelegd ten opzichte van de Wet Bopz.

De monitor is samengesteld op basis van bijdragen van de rechtspraak, de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG), de stichting patiëntenvertrouwenspersonen (StPVP) en het openbaar ministerie (OM). Al deze cijfers zijn voorlopig en kunnen nog enigszins worden bijgesteld.

Deze monitor betreft de maanden januari tot en met april 2020 en is als volgt ingedeeld:

1. Crisismaatregelen
2. Voortzettingen IBS (BOPZ) en voortzettingen CM (Wvggz).
3. BOPZ- en Wvggz- machtigingen.
4. Inzet Stichting PVP

1. Crisismaatregel

Een crisismaatregel kan worden genomen als het ernstige vermoeden bestaat dat het gedrag van een persoon onmiddellijk dreigend nadeel veroorzaakt als gevolg van een psychische stoornis. Een crisismaatregel wordt genomen door de burgemeester op basis van een medische verklaring van een psychiater, en ook heeft deze de mogelijkheid om de historie van machtigingen en maatregelen op te vragen. Daarbij krijgt de betrokkene de mogelijkheid om gehoord te worden. Een crisismaatregel duurt maximaal drie dagen.

In tabel 1.1 is weergegeven:

1. Het totaal aantal beschikkingen in het kader van de crisismaatregel. Dit getal omvat zowel de "positieve" (wél een CM genomen) als de "negatieve" (geen CM genomen) besluiten van januari tot en met april 2020.
2. In het tweede kolom zijn het aantal beschikkingen opgenomen dat heeft geleid tot het nemen van een Crisismaatregel het aantal "positieve" besluiten.

Tabel 1.1 Beschikkingen CM[1]

Periode 2020	1.Aantal beschikkingen CM	2.Waarvan genomen crisismaatregelen
Januari	824	748
Februari	718	667
Maart	841	791
April	840	816
Totaal	3223	3022

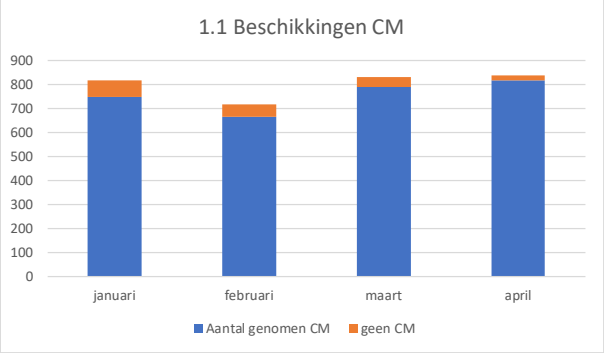

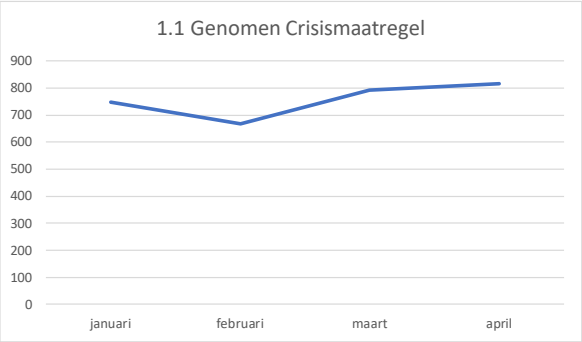

Toelichting

In tabel 1.1 zijn de aantallen beschikkingen Crisismaatregel te zien over de periode januari tot en met april 2020.

Beschikkingen omvatten alle genomen beslissingen door de burgemeester, zowel de genomen crisismaatregelen als beslissingen waar geen crisismaatregel is genomen. Het werkproces voor de

[1] Gegevens zijn verkregen vanuit VNG

burgemeester start met een medische verklaring die wordt aangeboden door de onafhankelijk psychiater.

De aantallen crisismaatregelen zijn niet te vergelijken met het aantal IBS-en onder de BOPZ in eerdere jaren omdat deze gegevens niet beschikbaar zijn. Een preciezere duiding van de aantallen crisismaatregelen is dan ook nog niet mogelijk, ook omdat het aantal maatregelen sowieso varieert over de maanden van het jaar. Meer inzicht en ervaring komt beschikbaar als er langere tijd cijfers verzameld worden. Wel is een vergelijking mogelijk tussen Voortzettingen IBS en CM (zie hoofdstuk 2).

Informatieverstrekking: politie en justitiële gegevens en historisch overzicht

In voorbereiding op een crisismaatregel kan de burgemeester een historisch overzicht van machtigingen en maatregelen opvragen bij de officier van justitie en de psychiater kan politie- en justitiële gegevens opvragen. In de onderstaande tabel is weergegeven hoe vaak dit in de afgelopen maanden is voorgekomen. Deze aantallen zijn afgezet tegen het totaal aantal beschikkingen, en zo is te zien in welk deel van de beschikkingen deze gegevens zijn opgevraagd (kolom 2 en 4).

Tabel 1.2 Informatieverstrekking vanuit OM aan burgemeester en psychiater. [2]

	1.Aanvraag informatieverstrekking burgemeester	2.% Verstrekking aan BM t.o.v. aantal beschikkingen CM	3.Aanvraag informatieverstrekking psychiater	4.% Verstrekking aan psychiater t.o.v. aantal beschikkingen CM
Januari	123	15 %	138	17 %
Februari	107	15 %	119	17 %
Maart	78	9 %	103	12 %
April	81	10 %	126	15 %

Horen van de betrokkene

Volgens de wet dient de burgemeester de betrokkene, zo mogelijk, in de gelegenheid te stellen om gehoord te worden. De gegevens over het horen zijn tot en met maart 2020 beschikbaar. Om een goed beeld te kunnen geven van het aantal beschikkingen dat is afgegeven ten opzichte van het aantal betrokkenen dat daadwerkelijk is gehoord, worden de procentuele verhouding weergegeven in kolom 4 van tabel 1.3.

Tabel 1.3 Het horen [3]

1. Aantal beschikkingen CM tot en met maart 2020	2. Poging(en) om te horen (aantal betrokkenen in staat bevonden om gehoord te worden)	3. Aantal betrokkenen dat is gehoord	4. % Verhouding betrokkenen die zijn gehoord ten opzichte van het aantal beschikkingen CM
2381	1663	1269	53 %

[2] Gegevens zijn verkregen vanuit het OM.
[3] Gegevens zijn verkregen vanuit de VNG

Toelichting:

Het horen vindt plaats nadat de psychiater een betrokkene heeft onderzocht voor de medische verklaring. Naar aanleiding van het onderzoek kan de psychiater aangeven of de betrokkene in staat is om gehoord te worden. Als betrokkene in staat is om gehoord te worden, wordt er een poging (indien nodig meerdere pogingen) gedaan om te horen (kolom 2 in figuur 1.3). Gezien de omstandigheden waar in betrokkene zich bevindt is het echter niet in alle gevallen mogelijk betrokkene daadwerkelijk te horen.

Impact van corona-maatregelen

Rondom het horen van betrokkene in het kader van een voorgenomen crisismaatregel hebben sommige gemeenten de werkwijze vanwege corona aangepast, bijvoorbeeld doordat er op andere manieren contact wordt gelegd met betrokkene. Sommige gemeenten die eerst fysiek hoorden hebben dit in verband met corona tijdelijk alleen maar telefonisch gedaan. Mogelijk heeft dit effect gehad op het totaal aantal betrokkenen dat gehoord is in maart.

2. Voortzetting IBS BOPZ en voorzetting CM Wvggz

Een voortzetting van een crisismaatregel (VCM) wordt aangevraagd door een officier van justitie als met de crisismaatregel het risico op ernstig nadeel voor betrokkene zelf of een ander nog niet voldoende is afgewend en er langer dan drie dagen verplichte zorg nodig is.

Om een beeld te kunnen vormen van de aantallen worden deze afgezet tegen gegevens van de Wet Bijzondere Opnemingen Ziekenhuizen (BOPZ, voorloper van de Wvggz) uit 2018 en 2019. In de BOPZ was nog geen sprake van een crisismaatregel maar was sprake van In Bewaring Stelling (IBS). Die zowel gold voor mensen met een psychiatrische stoornis (nu: Wvggz) als voor mensen met een psychogeriatrische aandoening of verstandelijke beperking (nu: Wet zorg en dwang (Wzd)). Om getalsmatig een compleet beeld te vormen over de periode van januari tot en met april 2020 en een vergelijking met de BOPZ mogelijk te maken is ook het aantal voortzettingen wegens de Wet Zorg en Dwang (Wzd) van januari tot en met april opgenomen, genaamd Voortzetting IBS Wzd. Deze zijn slechts opgenomen om een vergelijking met de aantallen uit de BOPZ compleet te maken, de Wzd wordt niet betrokken in de analyse.

In tabel 2.1 is weergegeven:

1. Het aantal Voortzettingen IBS (VIBS) over de maanden januari tot en met april 2018 en 2019, in kolommen 1 en 2.
2. De aantallen voorzettingen in januari tot en met april 2020 van BOPZ, Wvggz en Wzd zijn opgeteld in kolom 3.
3. Het aantal Voortzettingen IBS (VIBS) onder de BOPZ in januari tot en met april 2020, in kolom 4.
4. Het aantal Voortzettingen Crisismaatregelen (VCM) onder de Wvggz in januari tot en met april 2020, in kolom 5.
5. Het aantal afgegeven Voortzettingen IBS (VIBS) onder de Wzd in januari tot en met april 2020 (opgenomen om vergelijking met voorgaande jaren mogelijk te maken) in kolom 6.

Tabel 2.1 Voortzettingen IBS & Voortzettingen CM[6]

	1.BOPZ VIBS 2018	2.BOPZ VIBS 2019	3.Wvggz + Wzd + BOPZ 2020	4.BOPZ VIBS 2020	5.Wvggz VCM 2020	6.Wzd VIBS 2020
januari	705	775	782	339	388	55
Februari	635	692	731	19	631	81
Maart	692	720	810[4]	<5	700	109
April	674	715	840[5]	<5	729	110
December	707	770				

[4] Afgerond op 5 tal.
[5] Afgerond op 5 tal.
[6] Gegevens zijn verkregen vanuit de Rechtspraak

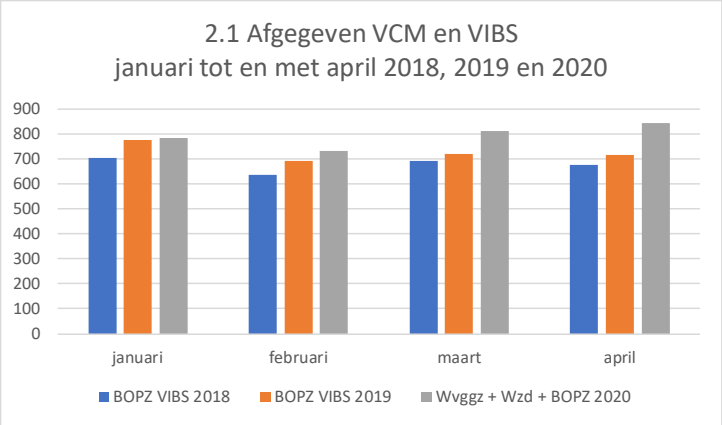

Toelichting

In tabel 2.1 is te zien dat het totaal aantal voortzettingen tot en met april 2020 hoger ligt dan de voorgaande jaren. In de aantallen van januari tot en met april zijn er echter geen uitschieters te zien, het verschil zit voornamelijk in de vergelijking met voorgaande jaren.

Voor januari, februari en mogelijk in maart ligt de verklaring waarschijnlijk in de overgang van BOPZ naar Wvggz. Het was voorzien dat het in begin 2020 niet altijd zou lukken om een aansluitende zorgmachtiging af te geven op het moment dat een voortzetting IBS/CM afloopt. Daarvoor was de voorbereidingstijd vanaf 1 januari te kort.

Dan was de terugvaloptie om een nieuwe crisismaatregel met aansluitend en voortzetting af te geven, omdat deze procedures veel korter is, en de betrokkene dan toch de zorg kon krijgen die nodig is.

Vanaf maart zijn de corona-maatregelen van kracht geworden, waardoor de uitvoerende organisaties zich opnieuw moesten organiseren volgens de richtlijnen. Voor de beslisprocedure van Voortgezette Crisismaatregel heeft dit waarschijnlijk nauwelijks effect gehad, omdat de uitvoering van Wvggz als kritisch bedrijfsproces is aangemerkt door de ketenorganisaties.

Op basis van deze cijfers is het nog niet mogelijk om te concluderen of, met inwerkingtreding van de Wvggz, structureel meer of minder voortzettingen worden afgegeven dan vóór de inwerkingtreding van de Wvggz. Er zijn vaker schommelingen over de maanden.

Tabel 2.2 geeft weer: (1) aantal verzoeken bij de officier van Justitie om een voortzetting crisismaatregel voor te bereiden en (2) aantal ingediende verzoekschriften bij de rechter voor een voortgezette crisismaatregel. Er is te zien dat het aantal dat voorgelegd is aan de rechter bijna even hoog is als het aantal in voorbereiding genomen voortzettingen bij het OM. Wat ook volgens verwachting is, gezien de snelheid waarmee dit moet plaatsvinden. Omdat er enige tijd nodig is tussen het in voorbereiding nemen en de indiening bij de rechter, en omdat mogelijk niet alle verzoeken leiden tot een indiening is dit aantal niet exact gelijk.

Tabel 2.2 Voorbereiding voortzetting CM [7]

	1.In voorbereiding genomen verzoeken voortzetting CM	2. Bij rechter ingediende verzoekschriften voortzetting CM
Januari	742	732
Februari	661	664
Maart	796	788
April	805	805

Verhouding crisismaatregelen en voortzettingen crisismaatregelen

Met de aantallen CM en de aantallen voortzettingen CM is het mogelijk te berekenen welk deel van de crisismaatregelen wordt voortgezet. De verhouding in de maanden januari tot en met maart geeft echter geen representatief beeld omdat er in die periode ook voortgezette IBSen zijn afgegeven vanwege de overgang vanuit de BOPZ. Het verhoudingsgetal in april is waarschijnlijk het meest representatief. Dit laat zien dat een ruim deel van de CM wordt voortgezet, namelijk 89% (729 voortzettingen CM bij 816 afgegeven CM).

[7] Gegevens zijn verkregen vanuit het OM.

3. BOPZ- en Wvggz- machtigingen

Om een beeld te kunnen vormen van de aantallen worden deze afgezet tegen BOPZ-gegevens uit 2018 en 2019. Om een compleet beeld te vormen over de periode van januari tot en met april 2020 en een vergelijking met de BOPZ mogelijk te maken is ook het aantal Wzd machtigingen van januari tot en met april opgenomen. Deze zijn slechts opgenomen om een vergelijking van de aantallen compleet te maken, de Wzd wordt niet betrokken in de analyse.

In tabel 3.1 is weergegeven:

1. Ter vergelijking zijn de cijfers van de BOPZ over de maanden januari tot en met april 2018 en 2019 toegevoegd, in kolommen 1 en 2.
2. Om een vergelijking te kunnen maken met voorgaande jaren zijn de aantallen machtigingen in januari tot en met april 2020 (BOPZ, Wvggz en Wzd) opgeteld in kolom 3.
3. Het aantal afgegeven BOPZ machtigingen in januari tot en met april 2020[8], in kolom 4.
4. Het aantal afgegeven Wvggz machtigingen (ZM) over januari tot en met april 2020, in kolom 5.
5. Het aantal afgegeven Wzd machtigingen (RM) in januari tot en met april 2020 (opgenomen in verband met vergelijking met BOPZ), in kolom 6.
6. De aantallen BOPZ machtigingen in december 2018 en 2019 zijn zichtbaar in de 4e rij.

Tabel 3.1 Machtigingen[9]

	1.BOPZ machtigingen 2018	2.BOPZ machtigingen 2019	3.Wvggz + Wzd + BOPZ 2020	4.BOPZ machtigingen 2020	5.Wvggz ZM 2020	6.Wzd RM 2020
Januari	1607	1639	1577	1544	21	12
Februari	1425	1598	817	477	213	127
Maart	1542	1580	1065	142	664	259
April	1372	1749	1143	22	844	277
December	1402	2516				

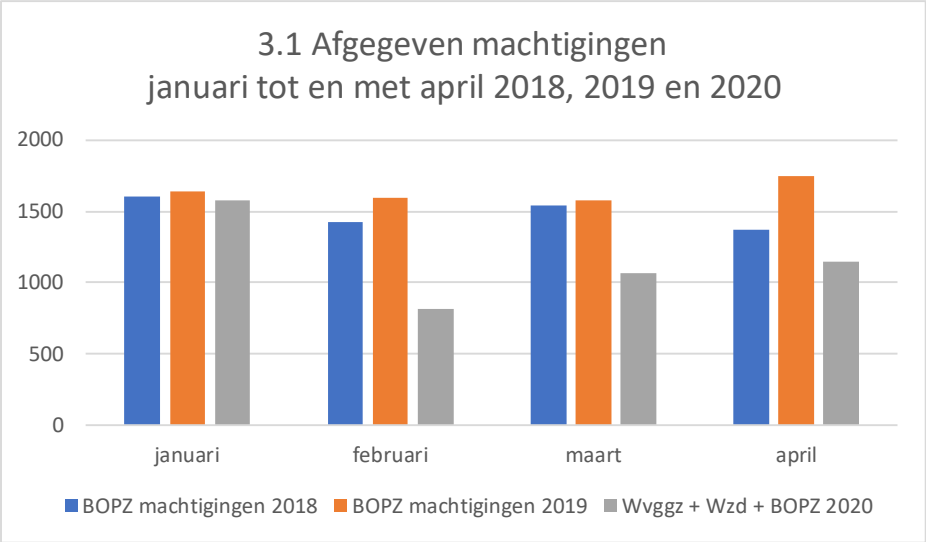

[8] Dit is een optelsom van de beschikkingen over machtiging tot voortgezet verblijf, voorlopige machtiging en voorwaardelijke machtiging.
[9] Gegevens zijn verkregen vanuit de Rechtspraak.

Toelichting

Medio 2019 zijn er door ketenpartijen afspraken gemaakt om de overgang naar Wvggz geleidelijk te kunnen laten verlopen. Eén van de afspraken die in dit kader zijn gemaakt was het zoveel mogelijk vóór 1 januari 2020 verzoeken tot opvolgende machtigingen in te dienen. Dit is ook terug te zien in de aantallen afgegeven BOPZ machtigingen in december 2019. De aantallen in december 2019 zijn dan ook aanzienlijk hoger dan in december van voorgaande jaren.

In tabel 3.1 is te zien dat er om die reden in januari en februari nog een fors aantal machtigingen onder de BOPZ afgegeven. Dit komt doordat er op grond van het overgangsrecht nog besluiten werden genomen over verzoeken voor een machtiging die vóór 1 januari 2020 waren ingediend.

Het totale aantal (in kolom 3) in februari ligt aanzienlijk lager dan afgelopen jaren. Dat is in lijn met de verwachting. De totale werklast voor de rechter zou na de eerste piek moeten afnemen en onder het gemiddelde komen. De verwachting was dat deze afname in maart-april zou bijtrekken, en er weer een stijging te zien zou zijn. Als we kijken naar de totaal aantal beschikkingen (in kolom Wvggz, Wzd en BOPZ) ten opzichte van voorgaande jaren zien we dat dit niet is gebeurd. Er zijn hiervoor meerdere verklaringen denkbaar, deze zijn hieronder uiteengezet.

Mogelijk hebben de acties die zijn uitgevoerd voor de overgang ook in maart effect gehad. Ook kan het komen doordat de (administratieve) afgifte van een machtiging op een later moment is gedaan, maar de beslissing hierover wél eerder heeft plaatsgevonden. De beslissing gaat immers mondeling, daarna volgt de administratieve afhandeling.

Daarnaast heeft het OM in een beperkt aantal regio's enige tijd last gehad van vertraging in het aanwijzen van de GD. Het OM stuurt bij het aanwijzen van een GD de politie- en justitiegegevens mee. In de uitvoering is gebleken dat voor het toevoegen van deze gegevens meer tijd nodig is dan verwacht. Hierdoor is het aanwijzen van de GD niet overal snel gebeurd. De voorbereiding voor een zorgmachtiging startte dan later, waardoor het eveneens langer heeft geduurd tot een uitspraak werd gedaan.
Daarnaast worden de verzoeken tot voortgezette crisismaatregelen met prioriteit verwerkt vanwege korte wettelijke termijnen. Ook dit heeft mogelijk het ontstaan van achterstanden bij de zorgmachtigingen versterkt.

Zoals gezegd zijn de achterstanden in een beperkt aantal regio's ontstaan, en niet OM-breed. Binnen deze regio's wordt in samenspraak met ketenpartners gezocht naar een werkbare oplossing. Inmiddels is de procedure zo aangepast dat er niet meer wordt gewacht met het aanwijzen van de GD totdat de politie-en justitiegegevens zijn ontvangen, maar dit al daarop vooruitlopend wordt gedaan. De ontbrekende stukken worden later nagestuurd. Ook is er tijdelijk meer capaciteit ingezet om de achterstanden weg te werken, bij arrondissementen waar dit nodig was. Dit gaat soms schoksgewijs. Ervaring van de rechtspraak in de laatste maand is dat er af en toe grote hoeveelheden verzoeken worden ingediend.
In tabel 3.2, kolom 2 is te zien dat het aantal in voorbereiding genomen verzoeken toeneemt. Dit betekent dat de achterstanden worden ingelopen.
Impact corona maatregelen bij de rechtspraak
Er zijn in de maand maart corona maatregelen van kracht geworden wat mogelijk effect heeft gehad. Binnen de rechtspraak is besloten om met de start van de Corona crisis alleen de urgente zaken, waaronder de Wvggz, te laten doorgaan. De zittingen vonden normaal gesproken plaats bij mensen in de eigen omgeving. De rechtspraak heeft een aangepaste werkwijze moeten hanteren om te kunnen voldoen aan de RIVM-richtlijnen. In het begin van de maatregelen is er voor gekozen is om zittingen zoveel mogelijk digitaal te laten plaatsvinden. Hierdoor zijn de Wvggz zaken in het begin mogelijk enigszins getemperd.

Dit kan een effect hebben gehad op de aantallen afgegeven beschikkingen. Naarmate de maatregelen zijn versoepeld zijn de zittingen in het personen- en familierecht indien mogelijk weer fysiek gehouden.

Voorbereiding zorgmachtiging

De officier van justitie ontvangt aanvragen voor de voorbereiding van zorgmachtigingen. Vervolgens wordt het proces van de voorbereiding verder in gang gezet door verzoekschriften in voorbereiding te nemen en vervolgens in te dienen bij de rechter. De cijfermatige doorloop van de voorbereiding in de maanden januari tot en met april is zichtbaar in de onderstaande tabel. Verder wordt ook de verdeling over de verschillende soorten aanvragen en een typering van de aanvragers weergegeven.

In tabel 3.2 is weergegeven:

1. De totaal aantallen aanvragen die zijn ingediend bij de officier van Justitie om een voorbereiding voor een zorgmachtiging te starten, in kolom 1.
2. De aanvragen die de officier van Justitie in behandeling heeft genomen wat ook inhoudt dat de voorbereiding voor een zorgmachtiging is begonnen, in kolom 2.
3. Totaal aantal verzoekschriften die ingediend zijn bij de rechter.

Tabel 3.2 Voorbereiding verzoekschrift Zorgmachtiging in 2020 [10]

	1.Aanvragen voorbereiden verzoekschriften ZM [11]	2.In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM [12]	3. Ingediende verzoekschriften ZM bij rechter	4. Afgegeven ZM Wvggz
Januari	1090	264	157	21
Februari	1500	856	660	213
Maart	1587	1517	1155	664
April	1523	1905	1201	844

Toelichting

Het aanvraagproces voor een zorgmachtiging kent een wettelijke termijn van 4 weken voor de officier om het verzoekschrift in te dienen bij de rechter (en 6 weken als er sprake is van eigen plan van aanpak), en 3 weken voor de rechter om een besluit te nemen. Deze termijnen zijn van belang om de bovenstaande aantallen goed te kunnen interpreteren.

Voor de aantallen in tabel 3.2 onder kolom 1 zijn deze termijnen nog niet begonnen. De termijn van 4 weken start bij kolom 2. In januari kon logischerwijs pas een klein deel een van de aanvragen in voorbereiding genomen worden gezien de opstart van de Wvggz en de termijnen. In de maanden daarna loopt het aantal op.

Het OM heeft aangegeven dat er in een beperkt aantal enige vertraging is ontstaan bij het in voorbereiding nemen van nieuw ingediende aanvragen, maar dat er momenteel wordt gewerkt aan een inhaalslag. De inhaalslag is ook in de aantallen te zien, vooral in de maand april, toen zijn meer aanvragen in voorbereiding genomen dan ontvangen. Het is mogelijk dat er in de regio's waar achterstanden zijn ontstaan de termijnen mogelijk niet werden gehaald.

Tabel 3.3 Soorten aanvragen voor een verzoekschrift ZM [13]

	Zorgmachtiging	Zorgmachtiging aansluitend op VCM	Overige [14]
januari	1030	57	<5
februari	1262	233	<10
maart	1329	245	13
april	1228	277	18

[10] Gegevens zijn verkregen vanuit het OM.

[11] De cijfers in de eerste twee rijen in kolom 1 zijn afgerond op 5 tal. Dit zijn de aantallen ontvangen aanvragen voor een voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging (ZM), wijziging van een ZM, een ZM aansluitend op een VCM, ZM op basis van een zelfbindingsverklaring.

[12] Dit zijn de aantallen in behandeling genomen aanvragen voor een voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging (ZM), wijziging van een ZM, een ZM aansluitend op een VCM, ZM op basis van een zelfbindingsverklaring.

[13] Gegevens zijn verkregen vanuit het OM.

[14] Kolom 'overige' bevat de aantallen van: 1) aanvraag voor wijziging zorgmachtiging, 2) aanvraag voor zorgmachtiging met zelfbindingsverklaring en 3) aanvraag voor zorgmachtiging aansluitend op zorgmachtiging.

Toelichting

Er zijn aanvragen voor voorbereiding van verschillende typen zorgmachtigingen mogelijk. De verdeling over de verschillende typen is te zien in tabel 3.3. Het grootste deel van de aanvragen betreft een verzoekschrift voor een “reguliere” zorgmachtiging of aansluitend op een voorzetting crisismaatregel.

Tabel 3.4 Aanvragers voor een voorbereiding van een verzoekschrift t.b.v. een zorgmachtiging [15]

	Januari	Februari	Maart	April
Ambtshalve officier van Justitie	140	118	23	35
Ambtshalve officier van justitie, sprake van WFZ	<5	18	25	11
Het College B&W	22	114	113	60
Geneesheerdirecteur	527	685	727	735
Persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent aan betrokkene	393	565	699	681
Overig (politie, forensische zorgaanbieder)	<5	<5	<5	<5

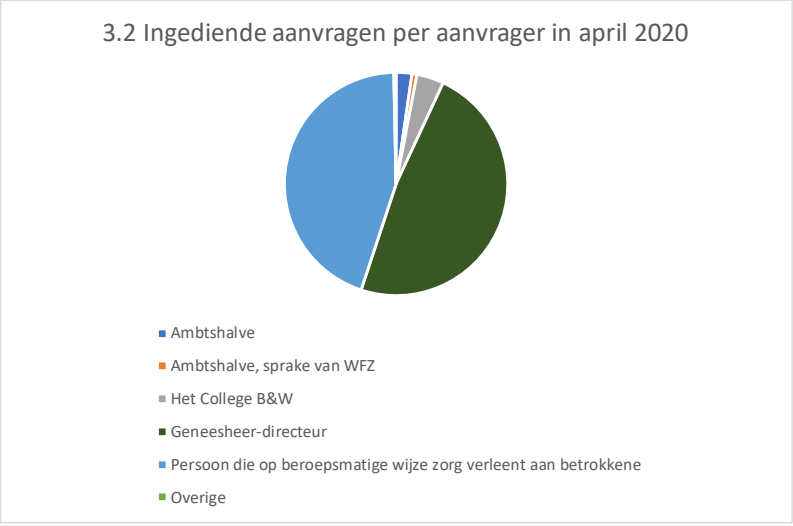

Toelichting

In art. 5:3 Wvggz staat benoemd wie een aanvraag voor een zorgmachtiging kan indienen. In tabel 3.4 is te zien dat de aanvragen voor de voorbereiding van een verzoekschrift vooral vanuit de GGZ worden ingediend (een geneesheerdirecteur of een persoon die op beroepsmatige wijze zorg verleent). Dit is in lijn met de verwachtingen.

De keuze voor geneesheerdirecteur of zorgverlener als aanvrager verschilt per instelling. De beroepsmatige zorgverlener is voornamelijk de onafhankelijke psychiater, en soms de huisarts. Het aantal ambtshalve aanvragen door de officier van justitie laat een afname zien over de maanden. Mogelijke verklaring hiervoor is dat dit, in het begin van de overgangsfase, tijdelijk benut is als snelle route voor een aanvraag en dat daarnaast de registratie van de verzoeken in de loop van de maanden beter wordt uitgevoerd.

[15] Gegevens zijn verkregen vanuit het OM.

Aanvragen door het College van B&W: het verkennend onderzoek

Nieuw ten opzichte van de BOPZ is dat burgers een melding kunnen maken over personen voor wie de noodzaak tot (mogelijk verplichte) geestelijke gezondheidszorg zou moeten worden onderzocht, zoals voorgeschreven door de Wet verplichte ggz (Wvggz). Hiervoor start de gemeente een verkennend onderzoek. Onderstaande tabellen geven weer de aantallen meldingen die zijn gedaan (tabel 3.5) en aantallen verkennend onderzoeken met de status (tabel 3.6), tot en met maart.

De bron van het aantal meldingen en verkennend onderzoeken is het Khonraad systeem dat door veel gemeenten daarvoor wordt gebruikt. Gemeenten bepalen zelf hoe zij registreren. Er bestaan verschillen in hoe gemeenten meldingen en verkennend onderzoeken registreren in het systeem Khonraad. Er zijn gemeenten die alleen Wvggz-meldingen in Khonraad registreren, maar er zijn ook gemeenten die er voor kiezen om meer soorten meldingen in Khonraad te registreren, ook als nog niet duidelijk is of het tot een verkennend onderzoek zal leiden. Daarnaast zijn er ook gemeenten die meldingen in een ander systeem dan Khonraad registreren. Hierdoor zijn de aantallen meldingen zoals opgenomen in de tabel niet volledig, maar geven wel een eerste beeld.

Tabel 3.5 Meldingen bij gemeenten [16]

	Januari	Februari	Maart	Totaal
Meldingen bij gemeenten	191	159	224	574

Tabel 3.6 Verkennend onderzoek [17]

	Nog geen uitkomst	Afgedaan	Negatief	Negatief, maar toch doorgezet	Positief
Verkennend onderzoek	48	137	96	<5	275

Toelichting

Bovenstaande tabellen geven weer wat het aantal meldingen en gestarte verkennend onderzoeken is. Tijdens het verkennend onderzoek kan bijvoorbeeld blijken dat de betrokkene (toch) open staat voor vrijwillige zorgverlening. Het verkennend onderzoek wordt dan voortijdig beëindigd, wat wordt geregistreerd onder ‘afgedaan’. Een verkennend onderzoek is erop gericht om helder te krijgen of verplichte ggz nodig, of, anders gezegd, of er nog mogelijkheden bestaan om dat te voorkomen. Verkennende onderzoeken die resulteren in ‘negatief’ kunnen dus een vervolg kennen in het vrijwillige zorgkader.

Voor de inwerkingtreding van de wet is er bij gemeenten ook aandacht geweest voor eventuele “valse” meldingen (door bijvoorbeeld de boze buurman). Uit de praktijk blijken geen signalen dat dit veel voorkomt.

[16] Gegevens zijn verkregen vanuit de VNG.
[17] Gegevens zijn verkregen vanuit de VNG.

Zorgmachtigingen onder Wet forensische zorg

Tot en met april 2020 zijn 10 zorgmachtigingen op basis van 2.3 WFZ afgegeven.

In tabel 3.4 is te zien dat er ambtshalve door de officier van justitie meerdere aanvragen zijn ingediend voor een voorbereiding van een verzoekschrift als er sprake is van Wfz. Deze aanvragen kennen nog een voorbereidingstijd alvorens de rechter een uitspraak kan doen. De aantallen in tabel 3.7 geeft het aantal weer waar al een uitspraak is geweest. Wettelijke doorlooptijd hierbij is 4 weken voor de officier om een verzoekschrift voor te bereiden, en 3 weken voor de rechter om een uitspraak te doen.

4. Inzet Patiëntenvertrouwenpersoon

De betrokkene heeft in het proces van de Wvggz de mogelijkheid om zich te laten ondersteunen door een patiëntenvertrouwenspersoon. Dit kan bijvoorbeeld bij het opstellen van een zorgplan of zorgkaart of bij een klacht of vraag over het proces. De geneesheerdirecteur en de burgemeester moeten in het proces van respectievelijk de zorgmachtiging en de crisismaatregel de betrokkene vragen of diens persoonsgegevens doorgestuurd mogen worden naar een patiëntenvertrouwenspersoon zodat deze contact kan opnemen, en indien gewenst ondersteuning kan leveren.

In de tabel 4.1 is weergegeven:

1. Het aantal maal dat persoonsgegevens zijn doorgestuurd naar de Stichting PVP door de geneesheerdirecteur (GD) en burgemeester (BM).
2. Er is vanuit PVP tot en met april 2020 502 keer ondersteuning geleverd in de voorbereiding op een zorgmachtiging.

Tabel 4.1 Inzet PVP[18]

	Gegevens doorgestuurd door GD (aantal personen)	Gegevens doorgestuurd door BM (aantal personen)	PVP inzet bij voorbereiding zorgmachtiging (aantal dossiers) *
januari	49	227	55
februari	99	183	142
maart	105	227	148
april	109	194	157
totaal	**362**	**831**	**502**

* Stichting PVP telt het aantal keren dat ondersteuning is gegeven. Hierbij kan één persoon meerdere keren zijn ondersteund. In de tabel hieronder is een scheiding gemaakt tussen verleende ondersteuning en het aantal unieke personen.

Toelichting tabel 4.2:

Bij de onderdelen waarin 'bijstand' wordt genoemd gaat om daadwerkelijke bijstand bij een zorgkaart of zorgplan. Bij alle overige onderdelen gaat het om een vraag of klacht over het onderwerp. Dus bij plan van aanpak gaat het niet om bijstand bij het opstellen van een plan van aanpak maar om de inzet bij vragen of klachten over een plan van aanpak. Tot en met april 2020 is er ondersteuning geleverd bij ruim 500 dossiers. Dit is geleverd aan 441 betrokkenen. Er kunnen namelijk meerdere dossiers per persoon worden behandeld.

[18] Gegevens zijn verkregen vanuit StPVP.

Tabel 4.2 Inzet PVP januari t/m april bij voorbereiding ZM[19]:

	totaal dossiers
plan van aanpak	242
zorgkaart: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	79
zorgkaart: vraag/klacht	57
zorgplan: BIJSTAND bij opstellen/aanpassen/evaluatie	18
zorgplan: vraag/klacht	22
anders Wvggz: pva, zorgkaart, zorgplan	84
Totaal	**502**

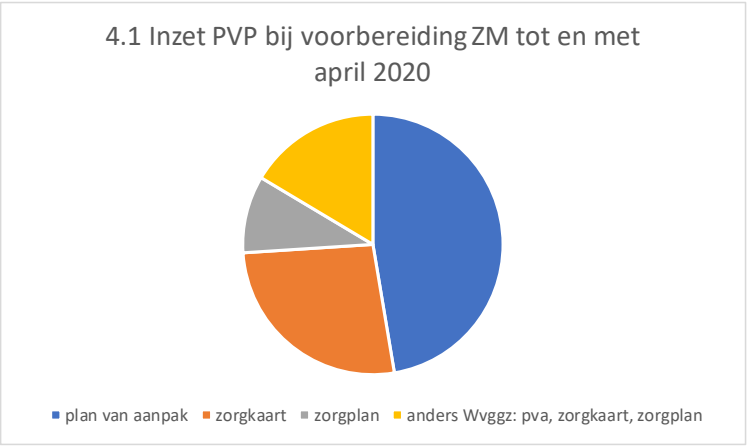

Toelichting

In onderstaande tabel zijn de beschikbare gegevens naast elkaar gezet om de inzet van de PVP in het proces voor een zorgmachtiging en een crisismaatregel in te zien.

Tabel 4.3 Procentuele verhoudingen

	In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM [20]	Gegevens doorgestuurd door GD (aantal personen)	% Verhouding	Aantal genomen crisismaatregelen	Gegevens doorgestuurd door BM (aantal personen)	% Verhouding
Januari	264	49	19 %	748	227	30 %
Februari	856	99	12 %	667	183	27 %
Maart	1517	105	7 %	791	227	29 %
April	1905	109	6 %	816	194	24 %

[19] Gegevens zijn verkregen vanuit StPVP.

[20] Dit zijn de aantallen in behandeling genomen aanvragen voor een voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging, wijziging van een zorgmachtiging, een zorgmachtiging aansluitend op een VCM, -zelfbindingsverklaring en – zorgmachtiging.

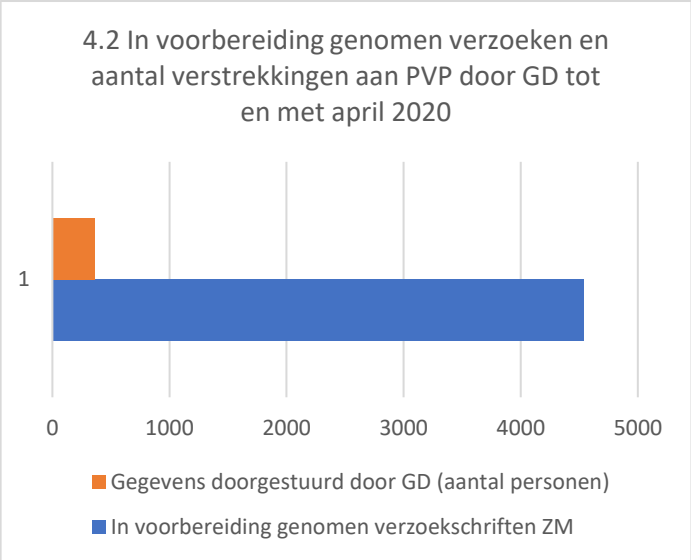
4.2 In voorbereiding genomen verzoeken en aantal verstrekkingen aan PVP door GD tot en met april 2020
1
0
1000
2000
3000
4000
5000
Gegevens doorgestuurd door GD (aantal personen)
In voorbereiding genomen verzoekschriften ZM

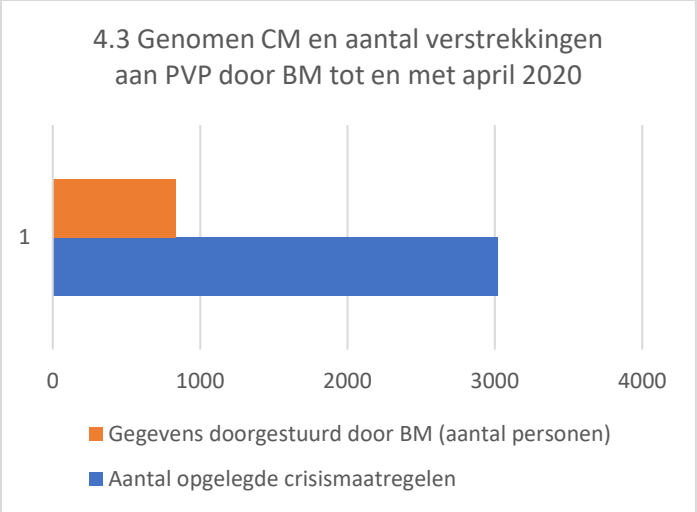
4.3 Genomen CM en aantal verstrekkingen aan PVP door BM tot en met april 2020
1
0
1000
2000
3000
4000
Gegevens doorgestuurd door BM (aantal personen)
Aantal opgelegde crisismaatregelen